

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pismo

Gospod urednik!

Danes si Vam skorej ne upam pisati, ker ne vem, ali se boste strinjali z menoj — zaradi Kočevarjev namreč. Meni, odkrito rečem, Kočevarji imponirajo. Komaj za eno pest jih je vseh skupaj, dvanaest tisoč duš sredi milijonskega naroda-gostitelja, pa so šeststo let ohranili svojo narodno osebitost in obeležje in je tudi v bodoče ne mislijo žrtvovati — vsaj prostovoljno ne in ne brez najvztrajnejše borbe proti neizprosni usodi. Naj drugi Kočevarjev zaradi tega ne marajo, jaz jih baš zaradi tega od nekdaj visoko cenim in spoštujem pa mislim, da so nam lahko za zgled. Biti šeststo let odtrgan od svoje narodne skupnosti pa brez vsakega bistvenega priloženja na tuj narod, sredi katerega tvorijo majhen otočič, očuvati svoj jezik, svoj notranji lik in svojo rodno kulturo — to je dokaz največjega občudovanja vredne žilavosti, značajnosti in odpornosti, tudi če upoštevamo vse ugodne momente, ki so temu narodu pomagali samega sebe ohraniti. Nič ne bi bile namreč te zunanje ugodne okoliščine naredile, če ne bi bilo v teh ljudeh nakopičene toliko lastne narodne moči, ljubezni do svojega čeprav skrajno revnega in skromnega bitja ter tolikoga čuta narodne vzajemnosti. Da te sile vro iz notranjosti, iz korenine duševnosti, da niso bile po propagandi šele umetno ustvarjene, to razodeva vsak pojav in vsak izraz kočevskega življenja.

Kočevarji smejo torej na šeststoletnico svojega bivanja na naši zemlji biti po pravici ponosni, mi pa se moramo njihovi narodni zavednosti le pokloniti. Mari naj Kočevarjem zamerimo, ker so ostali svojemu nemškemu rodu, materini govorici in načinu življenja svojih prednikov zvesti in se niso potujčili, kolikor bi to bilo razumljivo? Ne samo da jim tega ne smemo zameriti, ampak se učiti se moramo od njih! Kajti priznajmo, gospod urednik, kar odkrito, da v tem pogledu, kar se nacionalne prešingenosti tiče, nemškega narodnega drobja na naši zemlji čisto gotovo ne dosegamo — pa če mi to zamerite ali ne, gospod urednik.

Morebiti se boste Vi temu čudili, posebno danes, ko se vendar govori in piše o nacionalnem vprašanju toliko in tako navdušeno ko nikoli prej ali vsaj že dolgo tako ne. Vidite, gospod urednik, veliko je hvalabogu v tem navdušenju pristnega, globokega in res iz duše prihajajočega — marsikod in v marsikomu pa je nacionalno mišljenje in čutenje zelo površno, nepristno, časih celo popolnoma narejeno, če ne naravnost ponarejeno v čisto egoistične svrhe. To prihaja od čisto napačne duhovne usmerjenosti tako imenovanega modernega človeka, iz strašnega materializma, v katerega je pogreznjen, iz namembne preračunosti, iz katere vse dela, in sicer v prvi vrsti tako zvani inteligent. Marsikdo se izdaja ali pa res misli, da je dober, boljši od drugih ali celo najboljši nacionalist, pa nima časih niti iskric ljubezni za to, kar mu je najbližje: za dom, v katerem je bil rojen, za jezik, ki ga govori njegovo ljudstvo, za duševnost, ki mu je podedovana in predana v svojih pozitivnih vrednotah. In vendar je to naravna in neobhodna podlaga narodnega čustvovanja in resnične narodne ljubezni, ki obsega sedanjost in preteklost, iz katere se je sedanost naravno in organsko razvila. Zakaj to je že Heraklit efeski vedel, da je mogoče resnično ljubiti samo to, kar je konkretno; da torej tisti, ki iz vse duše ne ljubi in ne ceni svoje matere, družine, občana, ljudstva in rojstne zemlje in vseh pojavov narodnega življenja na njej — preteklih, sedanjih in porajajočih se — ne more biti resnično naroden ali nacionalist, kakor temu pravijo danes — kajti že star slovenski pregovor pravi, da se hiša ne začneja zidati pri strehi. Jaz torej pravim, da je naše nacionalno čutenje potrebno prav korenite poglobitve in korekture, zlasti v inteligenci, ki je po precejšnjem delu izkoreninjena, izdomovinjena in iznarodnjena; in se drznem tudi trditi, da je za prubojo in okrepitev pristnega in solidnega narodnega čustvovanja v našem ljudstvu največ storil katoliški pokret minulega stoletja. Z ljudmi pa, ki jih sodobno življenje čedalje bolj internacionalizira, ki niso nič več ali samo še malo vraščeni v svojo najbližjo slovensko, hrvatsko ali srbsko ljudsko dušo, je zelo težko zgraditi duhovno stavbo trdne jugoslovanske narodne skupnosti; zato je treba, da se vsi lotimo etične obnove in preusmeritve vsega našega življenja v idealizem na bazi žive in življenjetvorne religije.

Da se zdaj zopet vrnem h Kočevarjem, ki v svoji »Gottscheer Zeitung«, katere Vi, gospod urednik, najbrže ne berete, pišejo prelepe članke v gori omenjenem pravem domovinskem smislu, bi rad tudi njim povedal, da naj odkritosrčno in globoko bodo hvaležni našem jugoslovanskemu kralju in državi, v kateri so praznovali šeststoletnico svojega narodnega obstoja, ki jim je v naši državi popolnoma zasiguran. Naš veliki vladar in njegova vlada sta s tem storila čin, iz katerega sme ves svet po pravici sklepati, da v Jugoslaviji vsak posameznik in vsaka skupnost, ki živi v soglasju s celoto, more svobodno gojiti svoj osebni bit, v kolikor doprinaša dragocene in

Pričetek grupacije poljedelskih držav Vzhodne in Srednje Evrope

Konferenca v Sinaji je odprla vrata splošnemu sporazumu — Veliko zadovoljstvo v Romuniji

Pariz, 6. avgusta. AA. Snočnji »Temps« piše o konferenci v Sinaji in pravi med drugim:

Konferenca v Sinaji je rodila pomembne rezultate glede gospodarske ureditve držav Male antante in celo drugih držav Srednje Evrope. Ta konferenca je pokazala resnične napore, da se na solidni podlagi razvije gospodarska politika Male antante. Vlade držav Male antante so priznale, da je njihov politični blok odvisen od tesnih vezi materialnih interesov tudi s Češkoslovaško, ki se uradno ni udeležila pogajanj, ker je predvsem važno združiti interese dveh poljedelskih držav. Važno je to sodelovanje razširiti na čim večje število poljedelskih držav Vzhodne Srednje Evrope. Vrata splošnemu sporazumu so odprta. Prvi korak k rešitvi je storjen. Ni treba prikrivati, da bo splošna rešitev poljedelskih problemov naletela na resne težkoče zaradi različnosti in celo protivnosti interesov. Ti naporji ne smejo roditi pretiranega regionalnega protekcionizma, ker bi sicer politika zblíževanja zgrešila svoj namen. Romunsko-jugoslovanski sporazum, storjen v soglasju z Malo antanto, pomeni realizacijo nove politike, sprejete v Strbskem Plesu. Problem izmenjave blaga med tremi državami se mora urediti na temelju enakosti in je treba počakati, da vidimo, koliko je bilo s tem sporazumom storjenega za izboljšanje gospodarske krize. Politično vezane države Male antante se smejo nadejati uspeha v tesnejšem sodelovanju na gospodarski grupaciji držav.

Bukarešta, 6. avgusta. AA. Po končani konferenci v Sinaji so poslali v Sinaji zbrani jugoslovanski in romunski ministri predsedniku češkoslovaške vlade tole brzojavko:

»Nj. eksc. Udržalu, predsedniku vlade. Praga. Ministri, poslani od vlad Romunije in Jugoslavije in zbrani v Sinaji Vam pošiljajo ob sklepu konference svoje srčne pozdrave. Zagotavljajo Vas, da jih je tako pri pogajanjih samih, kakor pri današnjem sklepanju inspiriral duh iskrene solidarnosti, ki je glavni temelj Male antante. Naš smoter je bil, doseči za vse tri države Male antante možnost skupne akcije tudi na gospodarskem polju, akcije,

ki ji je namen napredek in blagostanje narodov češkoslovaškega, jugoslovanskega in romunskega.«

Bukarešta, 6. avgusta. AA. Vsi tukajšnji listi prinašajo danes na najvidnejših mestih izjavo ministra dr. Frangeša belgrajskim listom, ki je v tukajšnjih krogih napravila najugodnejši vtis. Sinajska konferenca je še vedno predmet komentarjev romunskih listov, s čimer se avtomatično ustvarja ugodno ozračje za bodoče sporazume, ki morajo priti za že sprejetimi sklepi med našimi in romunskimi delegati.

»Adeverul« prinaša v svoji včerajšnji številki članek pod naslovom: »Romunsko-jugoslovanski carinski uniji, v katerem med drugim pravi: »Romunsko-jugoslovanska konferenca je sklenila svoje delo. Njene diskusije so bile povoljne in se niso gibale na teritorialnih tleh niti niso imele platičnega značaja. Prišle so takoj na praktično podlago načevanja problemov. Komunikacije in izjave, dane po konferenci, kažejo, kako velikanski je smoter, po katerem stremimo, in kako važno je vse storiti, da se ta smoter doseže. Stalna komisija, ki se ustvarja in v katero pridejo po trije delegati Romunije in Jugoslavije, začne delati še danes in njeno prvo delo bo očistiti teren vseh težkoč, ki bi utegnile zavirati ustvaritev carinske unije, ki pomeni definitivno rešitev zadanega problema. List dalje govori o potrebnosti vezi med industrijskimi krogi obeh držav in o vzajemnem izmenjavanju industrijskih proizvodov. Isti list prinaša tudi v celoti memorandum ministra dr. Marinkovića, poslanega romunski vladi. List podčrtava, da je bil ta memorandum temelj za delo na sinajski konferenci in da potemtakem ministru dr. Marinkoviću pripada zasluga za uspeh, ki je bil dosežen na sinajski konferenci.

Izjave ministrov gg. Demetroviča in Šibenika

Belgrad, 6. avg. m. Snoči so se vrnili iz Bukarešte ministri Kumanudi, Demetrovič in Šibenik, ki so zastopali našo državo na sinajski konferenci.

Predsednik vlade v Splitu

Poklonitev gospodarskih in kulturnih organizacij

Split, 6. avg. AA. Davi ob 9.30 je g. predsednik vlade, spremljan od šefa svojega kabineta g. Filipovića zapustil ladjo »Hvar« in se odpravil z avtomobilom v bansko palačo. Tu je g. predsednik vlade pozdravil ban dr. Tartaglia s podbanom g. Zdravkovičem. Med njimi se je razvil daljši razgovor, ob 10 pa je začel g. predsednik vlade sprejemati odposlanstva v svečani dvorani za sprejeme. Odposlanstva so bila predstavljena gospodu predsedniku vlade od bana in podbana.

Najprvo so bili sprejeti zastopniki veroizpovedi. Katoliško duhovščino je vodil škof g. dr. Bonefačić, ki je predložil g. predsedniku vlade delo duhovnikov na duševnem in nacionalnem polju. G. predsednik vlade se je zahvalil za pozdrav in se zanimal za posamezna vprašanja katoliške Cerkve. Za tem je bil sprejet pravoslavni prota g. Urukalo, ki je g. predsednika vlade informiral o položaju pravoslavne cerkve. Nato je bil sprejet konzultor starokatoliške cerkve. Nazadnje pa so pozdravili g. predsednika vlade zastopniki židovske veroizpovedi in židovske cerkvene občine.

Za cerkvenimi dostojanstveniki so bili sprejeti zastopniki gospodarskih organizacij. Zatem so bili g. predsedniku vlade predstavljeni zastopniki proforskega društva in ravnatelj srednjih šol v Splitu. Poročali so mu o šolskih vprašanjih in naglasili potrebo, da dobi realna v Splitu čim prej lastno poslopje. Nato so bili sprejeti zastopniki raznih kulturnih, nacionalnih in človekoljubnih ustanov.

Nato je sprejel zastopnike učiteljskega združenja. Zatem so bili uvedeni v dvorani zastopniki občinskih uprav iz splitske okolice, večinoma kmetovalci. To skupino sta vodila g. Cirlić in g. Rude Bačinić. Za pozdravne besede g. Cirlića se je zahvalil predsednik vlade z odgovorom, v katerem je pozval prisotne, naj sodelujejo pri velikem in pomembnem delu kraljevega čina z dne 6. januarja 1929. S preteklostjo je treba prelomiti, partizanstva ne sme biti več, vsi pa moramo podpreti Nj. Vel. kralja in kraljevo vlado.

Bodrilne besede g. predsednika vlade so prisotni sprejeli z živjo-klici vladarju in g. predsedniku vlade. Nato sta g. predsednika vlade posetila g. dr. Uroš Desnica in g. Kunjašić, ki sta mu kratko poročala o aktualnih dalmatinskih vprašanjih. V imenu naslednje skupine kmetovalcev je govoril g. Kučić in opozoril g. predsednika vlade zlasti na agrarno vprašanje ter na položaj dalmatinskih tečakov. G. predsednik vlade je odvrnil, da kraljeva vlada neprestano skrbi za kmetstvo prebivalstva. Naposled je g. predsednik vlade sprejel šefe državnih uradov v Splitu ter načelnike banske uprave.

General Živković je nato v spremstvu bana dr. Tartaglie krenil z avtomobilom proti občinski zgradbi. V svečani dvorani za seje je predsednik vlade pričakoval mestni načelnik dr. Račić z vsem občinskim svetom in je pozdravil predsednika vlade z obširnimi govorom, v katerem je naglašal tradicionalno rodoljubje Splitčanov in njih resno voljo za delo pri konsolidaciji države.

Imenovanja v armadi

Zagreb, 6. avg. p. »Novosti« poročajo: Nj. V. kraj je na predlog vojnega ministra imenoval za inspektorja deželne brambe armadnega generala Danila Kalafatovića, dosedanjega poveljnika druge armadne oblasti. Na njegovo mesto pride general Milan Belić, dosedaj drugi pomočnik načelnika generalnega štaba. Za vršilca dolžnosti poveljnika tretje armade divizijski general Milan Nedić, dosedaj pomočnik istega poveljstva. Za poveljnika ing. divizijski general Radoslav Stanojlović, dosedaj vršilec dolžnosti poveljnika zrakoplovne vojske, za vršilca dolžnosti poveljnika zrakoplovne vojske brigadni general Milutin Nedić, dosedaj vršilec dolžnosti pomočnika istega poveljstva. Razrešen je dosedanjih dolžnosti divizijski general Gjurgje Nedić in postavljen ministru za vojno in mornarico na razpoloženje. Razven tega so imenovani še nekateri nižji častniki.

Berlin, 6. avg. AA. V mednarodnem letalskem svetu zaslovi švicarski letalec Mittelholzer je prišel v nemško prestolico, da se udeleži razgovorov o projektiranem poletu na Mont Everest.

Trgovinski minister Demetrovič je po svoji vrnitvi častnikom med drugim izjavil:

Naloga gospodarske konference v Sinaji je bila ta, da išče izhoda iz sedanjega kritičnega položaja, v katerem je nahajata dva naša naroda, jugoslovanski in romunski. Ker so se posamezne industrijske panoge združile v karteje, je nastopila potreba, da se združijo tudi agrarni producenti k sodelovanju. Za Romunijo in Jugoslavijo so dane smernice za njihovo sodelovanje na gospodarskem polju. Sporazum med Jugoslavijo in Romunijo ni naperjen proti nikomur. Kar se tiče poslednje konference v Bukarešti, je jasno, da bodo ti sklepi strokovnjakov soglasno zastopani tudi pri Društvu narodov.

Minister za kmetijstvo Šibenik je izjavil:

»Lahko vam povem, da se je na sinajski konferenci delalo v glavnem na ureditvi medsebojnih odnosov med našo državo in Romunijo, dočim so glede ostalih vprašanj podane samo glavne smernice za bodoče delovanje. Ureditve naših odnosov z Romunijo ima namen skupnega nastopanja na mednarodnem trgu, kar je potrebno za nas in za Romunijo, ki imamo isto gospodarsko strukturo in isto kmečko hiperprodukcijo. Kot posledica takega skupnega nastopanja prihaja seveda do pomena naš odnos do industrijskih držav. Jugoslavija in Romunija sta izvršili delo, ki je v tesni zvezi z rešitvijo gospodarske krize v vsej Evropi.«

V nadaljnjem je dr. Šibenik izrazil, da je osebo prepričan, da se bo našel v tem pogledu temelj za povoljno rešitev vseh vprašanj, ker je med kmetijskimi državami dovolj skupnih točk za sodelovanje.

Na vprašanje, v koliko bi ta sporazum med Romunijo in Jugoslavijo mogel škodovati Češkoslovaški, je minister dr. Šibenik odgovoril, da sporazum nikakor ne škoduje Češkoslovaški. Kar tiče našega nastopanja nasproti industrijskim državam, zlasti nasproti Češkoslovaški, je treba imeti pred očmi tako industrijske kakor kmetijske interese. Zaradi tega je jasno, da ravno kolaboracija med Češkoslovaško na eni in Romunijo ter Jugoslavijo na drugi strani ne samo da ni škodljiva, marveč je celo koristna za vse tri države. Vsaka od teh treh držav mora žrtvovati nekaj od svojih interesov, da se skupni dobrobit tem bolj zajamči.

Iz ministrstva za gradnje

Belgrad, 6. avg. AA. Minister za gradnje je oddal s svojim sklepom z dne 5. avgusta ta-le dela:

1. Instalacijo centralne kurjave za novo poslopje kontrolnega oddelka pošte in brzojave v Belgradu, ki je bila odstopljena tvrdki Kartik in Bedrich v Belgradu za vsoto 1.080.591.70 Din.

2. Most preko Sore pri Medvodah in dohodno cesto k temu mostu pri km 12.3 ljubljanske državne ceste, ki sta bila oddana Ljubljanski gradbeni družbi v Ljubljani za izlicitirano vsoto 912.731.09 Din.

3. Regulacijo reke Save pri km 47 poleg Podgorske Ade, ki je bila oddana Binachiniju Borisu, gradbeniku v Belgradu za izlicitirano vsoto 752 tisoč 459.10 Din.

4. Ozkotirno mrežo na letališču v Kraljevem, ki je bila oddana inž. Popoviću Milanu, podjetniku iz Beograda, za izlicitirano vsoto 679.195.13 Din.

Bat'a zgradi tovarno v naši državi

Zagreb, 6. avg. p. Iz Zlina je dopotoval v Zagreb zastopnik tovarne Bat'a g. Ignacij Kavac, ki je pooblaščen, da pripravi načrt za zgraditev velike Batine tovarne v naši državi. Kraj, kjer bi Bat'a gradil tovarno, še ni določen. Izbira bo odvisna ne samo od pogojev za nabavo zemljišča, ampak tudi od tega, da se v neposredni bližini te nove tovarne nahajajo vsa moderna prometna sredstva, poleg tega pa tudi voda. Za tovarno je potrebno najmanj 300 ha. Iskalo se bo tudi večje zemljišče. Z gradnjo tovarne bi se pričelo takoj, čim bi se nakupilo zemljišče. Glede dimenzij te nove tovarne, ki bo sploh največja tovarna v Jugoslaviji, se bodo uporabili vzorci tovarne v Zlinu tako da bo zgradba dolga 80, široka 20 m s trem nadstropji. Merodajni činitelji se bodo gotovo zanimali za to tovarno.

Ljubljanski podžupan v Belgradu

Belgrad, 6. avg. m. Tu se mudi ljubljanski podžupan prof. Jarc v zadevah ljubljanske mestne občine. V teku današnjega dne je bil sprejet pri raznih ministrstvih, kjer je interveniral in posredoval za izvršitev nujnih poslov ljubljanske komunalne politike.

Dunajska vremenska napoved. V dosedanjem značaju vremena ne bo dosti spremembe. Zagrebska vremenska napoved. Menjaje oblačno in jasno. Toplo, nekoliko nestabilno.

Ugoden položaj češke industrije

Praga, 6. avg. AA. »Venkov« nadaljuje z obljavo člankov izpod peresa ugledne politične osebe in pobija trditve, da se Češkoslovaška nahaja v omajnem gospodarskem položaju. Napram številu brezposelnih v Nemčiji in Angliji bi moralo biti na Češkoslovaškem 600 do 700 tisoč brezposelnih. V resnici jih je komaj 60 do 70 tisoč. Januarja meseca 1924 je bilo 148 tisoč brezposelnih delavcev, koncem leta 1929 le 53 tisoč. Pred vojno se je moralo na tisoče Slovkov izseljevati na Madjarsko in v Avstrijo, danes je večina zaposlena doma. Kar se tiče industrijske krize, je navesti glede tekstilne industrije, da je pod Avstrijo v 10 letih trikrat nazadovala in da je bila ravno tolikokrat v hudem položaju. Vzrok temu je bila spekulacija z volno. Še danes nosijo neka tekstilna podjetja posledice. Gospodarski položaj ni v zvezi z industrijo zbirala. O krizi ne more biti govora, ko industrija zbira svoje moči. Najbolj zgovorno dejstvo so v tem oziru bilance. Mnogo podjetij je skrito upravljavljeno zaradi neske. Le sladkorna industrija je zašla v nevaren položaj, vendar je na mestu optimizem, kajti ravno v tej industrijski veji je opaziti v zadnjem času napredek oziroma okrepitev. Industrija piva je takisto napredovala. Po poročilu londonskega »Timesa« so imeli škodovi zavodi v prvih 4 mesecih 1930. leta naročila za 2.610 milijonov. Ta naročila še niso izvršena. Tudi Bata in druga podjetja izkazujejo ugodno stanje. Ko govorimo o nazadovanju gradbenosti, pozabimo na obsežne gradnje cest. Čeprav se neke industrije bore s težavami, ni na mestu pesimizem in ne more biti govora o kakih gospodarskih krizah, kar najboljšo potrjujejo dividendne številke.

Praga, 6. avgusta. AA. Po zadnjem izkazu Sarodne banke je narasla kovinska podlaga v zadnjem letu za 208 milijonov ter znaša 1 milijardo 414 milijonov šK. Bankovec je v prometu za 6 milijard 897 milijonov, torej za 776 milijonov več. Kovinska podlaga v odstotkih znaša 46%.

Trgovska pogodba med Britanijo in Romunijo

Trgovska pogodba med Britanijo in Romunijo. London, 6. avg. AA. Danes sta predsednik trgovskega urada William Graham in Vergil Tilea podpisala trgovsko in pomorsko pogodbo med britsko in romunsko vlado. Svrha pogodbe je čim bolj uvrstiti trgovske odnose med obema državama in podpirati izvoz poljskih pridelkov iz Romunije ter industrijskih iz Velike Britanije. London, 6. avg. as. Z ozirom na današnji podpis romunsko-angleške trgovske pogodbe poroča »Daily Telegraph«, da so pri pogajanjih nastale težkoče ter se angleški zastopniki niso hoteli obvezati, da bi se postavke za živila v Angleškem carinskem sistemu ne izpremenile. Romunija je hotela pridržati si pravico do odpovedi prednostnih carin z 11mesečnim rokom, če bi Anglija zvišala carino na romunsko živila.

Stavka v severni Franciji ponehuje

Pariz, 6. avg. as. Stavka v severni Franciji se je po številu še razširila, ker je po večeršnjih dogodkih izostalo od dela več tisoč belgijskih delavcev. Vendar pa se še na obeh straneh kaže volja za pogajanja. V Rouvauu so štiri velike tovarne z 12.800 delavci izjavile, da so pripravljene prevzeti socialne dajatve. Tudi v Lilleu so se začela pogajanja v kovinski industriji. Incidentov danes ni bilo. V Lilleu je bilo danes aretiranih 20 inozemcev radi propagande, od katerih so jih 12 takoj spravili čez mejo.

Poslabšan položaj v Indiji

London, 6. avg. as. Pogajanja o omejitvi bojkota, ki so dosedaj vzbujala dosti nade in so se nadaljevala v direktnih razgovorih med Gandijem in obema Nehrujem, so zopet ogrožena po kongresnem programu, ki je bil pravkar razglašen in ki zahteva ojačanje stavkarske parole, poostritve bojkota in odpora proti državnim avtoriteti. Indijci nameravajo pozvati vojsko in policijo v Indiji, naj se upro vladi. V Sukkurju je prišlo včeraj zopet do resnih spopadov. Število mrtvih se čeni na 12, ranjenih pa na 150. Aretiranih je bilo nad 200 oseb. V Hisarju, v južnem Pendžabu je neki Indijec ubil 11 mohamedancev in štiri ranil. V Kolapurju je bilo pri spopadu med veliko množico demonstrantov in policijo ranjenih 15 oseb. Tudi v Alahabadu in Kalkuti je prišlo do nemirov.

Huda vročina v Ameriki

Newyork, 6. avg. as. Tudi včeraj še ni ponehala strašna vročina v Ameriki. V mnogih krajih se zbira ljudje v cerkvah in prosijo za spremembo vremena. Občina Aleksandrija v državi Virginija je naročila posebno letalo, ki se je dvignilo v zrak, da vrže z višine 200 funtov nekega praška, ki baže povzroča dež. Seveda brezuspešno. Prebivalci mesta Carlstone trdijo, da so sušo povzročile radio postaje ter so proslili predsednika Hooverja, naj radio postaja za 60 dni zapre. V Indiani so se pojavile ogromne množice kobilic, ki so uničile vsa polja.

Sprejem Miss Johnsonove

London, 6. avg. AA. Miss Amy Johnsonova je bila danes predmet pozornosti in slavlja, ko se je v izprehodu peljala iz Lanaparka, kjer stanuje, v hotel Savoy, kjer so ji na čast priredili obed. V njenem spremstvu je bila v sprejemu cela množica mladega sveta njenih let, ki so se kakorkoli še odlikovali na tem ali onem polju, kakor tudi več pionirjev letalstva. Zastopani so bili mladi znanstveniki, umetniki, politiki, literati in športniki, ki so prišli na obed, da počaste miss Johnsonovo. To revijo mladosti je organiziral veliki londonski list »Daily Mail«, čigar ravnatelj je miss Johnsonovi pri obedu izročil ček na 10.000 funtov šterlingov in zlati pokal, ki si ga je miss Johnsonova zaslužila s svojim držnim poletom.

Ojačenje tujih vplivov v Bolgariji

Naraščanje italijanske imigracije — Zveze med makedonsko banko in italijanskim kapitalom

Sofija, 6. avg. ba. Članki »Slovenca« v zadnjem času o bolgarskih problemih, osobito njegovo povdaranje, da je srečnejša bodočnost Bolgarije v odločno slovanski in jugoslovanski orientaciji pa v vzajemnem sodelovanju balkanskih držav, na kar pa se v sedanjih razmerah ne more računati, ker se uveljavljajo v Bolgariji slejkoprej neslovanski vplivi, je vzbudil v političnih krogih veliko zanimanje. Činiteljem, ki danes nosijo odgovornost za bolgarsko zunanjo politiko, seveda ne more biti tuje, da cela serija dogodkov, ki jih je evropska javnost v preteklih tednih beležila in ki se nanašajo na orijentacijo Bolgarije, ni bila vstanu okrepliti vere, da je prišel trenutek, ko bo sta kraljevina Jugoslavija in kraljevina Bolgarija mogli sodelovati za gospodarski in kulturni blagor obeh narodov in istočasno za pomirjenje Balkana.

Tako je med drugim odgovor bolgarske vlade na Briandovo noto o Panevropi nosil tako izrazit pečat tuje, neslovanske in izvenbalkanske redakcije, da je bilo nezaupanje, ki se je spričo tega polotilo inozemskih diplomatskih zastopnikov, osobito onih iz zapada, upravičeno.

Istotako so bile kritike ministrskega predsednika Liapčeva, ki jih je naslovil na udeležence konference Male antante v Strbskem Plesu, preveč ironične, da bi jih državni interesi sil mogli tolmačiti v dobrohotnem smislu. Tudi odmevi bolgarskega časopisja na resne poskuse, ki se delajo na Balkanu, da se kmetskemu ljudstvu in njegovi produkciji pomaga, niso bili spodbudni ter so zapustili vtis, kakor da bi se Bolgarija pod pritiskom zunanjih svetovalcev popolnoma desinterezirala na tem, kar se dogaja v sosednih državah. Oficiozni »La Bulgarie« sam konstatira, da se odnosi Bolgarije do njenih balkanskih sosed niso prav nič izboljšali, ter pristavlja, da so »za enkrat nekatere okoliščine na Balkanu take, da onemogočujejo vsako zblizanje med Bolgarijo in njenimi sosedmi. Inozemstvo, osobito pa še kraljevina Jugoslavija, bi pa rada poznala te okoliščine, da jih pomaga odstraniti, ker je že nešteto krat pokazala, da je njena srčna želja likvidirati prošlost in postaviti odnose med obema narodoma na bazo odkritosrčnosti in medsebojnega zaupanja, kojih naj ne kalijo zunanje intervencije.

Inozemski diplomatski kor z bojaznijo opazuje med drugim, kako velike proporcije je zavzela zadnje čase italijanska emigracija v Bolgarsko, osobito ko je znano, da se nahaja v državi nad 100.000 bolgarskih brezposelnikov. Vsakdo je upravičen vprašati se, čemu to? Evropski časopisi so pa poročali, da je občina mesta Sofije »prodala« koncesijo za zgradbo mestnega vodovoda

neki italijanski industrijski družbi. Spočetkoma, vsaj tako trdijo informacije, je ta družba še zaposlila bolgarske delavce, a polagoma se je njih število zmanjšalo, najbrže tudi radi tega, ker jim je plačevala nedopustno nizke plače, nadomestilo pa je prišlo potem iz Italije. Vlado krogi te vesti demantirajo, a ti demanti so brezpredmetni za ljudi, ki lahko dobijo informacije na licu mesta. Dejstvo je torej, da se dotok italijanskih emigrantov v Bolgarsko še ni ustavil in ker je javna tajnost, da vodovodna dela ne morejo porabiti toliko številnega delavstva, je mnenje zelo upravičeno, da so italijanski delavci namenjeni za tovarno vojaških aeroplanov v Kazanliku, katero je pred nedavnim časom kupila tudi neka italijanska firma.

Kako naj potemtakem sosedne države imajo zaupanje v zunanjo politiko ljudi, ki dovoljujejo na svojem teritoriju tujezemskim delavcem gradbo vojnih aeroplanov, posebno pa še, če so ti inozemci Italijani, kojih politični nameni na Balkanu so znani.

Ne bilo bi težko, zabeležiti še nekaj simptomov, ki morajo vsakega objektivnega opazovalca bolgarske zunanje in notranje politike prepričati, da obstojajo med Bolgarijo in Italijo vezi, ki se hočejo javnosti za enkrat še prikriti, a ki so zato miru še bolj nevarne.

Tako je zelo težko prezreti dejstvo, da so odnosi med Banca Commerciale Italiana, ki ima svoj sedež v Sofiji, in med Nacionalno macedonsko Banko, ki je v službi macedonske revolucionarne stranke, bolj intimni, kot pa bi zahtevali čisto gospodarski interesi. Vloga italijanske komercialne banke na Bolgarskem je znana in nobeden ji ne bo očitil, da z nemo ne zastopa interese Italije in politike onih, ki jo financirajo. Istotako je znano delovanje revolucionarnega pokreta Ivana Mihajlova. Zato je pa dobrohotno stališče, ki ga zavzema napram eni in napram drugi bolgarska vlada, če ne ravno izzivalno, pa vsaj nepredvidno, zato ker odpira vrata za različna domnevanja, med katerimi je tudi to, da italijanski denar vzdržuje macedonski pokret na meji kraljevine Jugoslavije.

V Bolgariji je veliko dalekovidnih politikov in javnih delavcev, ki so se morali za enkrat umakniti v popolno tatišje, ki pa z nevoljo gledajo in z žalostjo prenašajo politiko sedanjega režima, ki je očividno nasprotna principu, da morajo na Balkanu odločevati balkanski narodi, in ki seveda po nepotrebnem oddaljuje možnost iskrenega prijateljstva med obema slovanskima državama na Balkanu.

Kaj se godi v Italiji

Informacije »Slovenca« o delavskih nemirih so bile popolnoma resnične — Zelo resen gospodarski položaj

Ventimille, 6. avg. ff. Kakor je bilo pričakovati, je najprej italijanska vlada, za njo pa v strnjem koncertu fašistični tisk demantiral vse, kar so inozemski listi prinesli o delavskih nemirih v Turinu in Alessandriji. Vaš dopisnik se je informiral na prvem viru ter je sedaj v stanu poročati, da so informacije »Slovenca«, katerega je italijanski list skušal ironizirati, popolnoma resnične. Tovarna »Fiat« je bila radi gospodarske krize prisiljena odpustiti nekaj sto delavcev. Ostalo delavstvo pa se je z odpuščenimi solidariziralo, ter se je v tovarni zabarikadiralo. Policija ni mogla napraviti reda. Šele, ko je prefekt Turina postal fašistično milico s strojnimi proti zabarikadiranim delavcem, je bil red vpostavljen. Nihče ne pove, koliko je bilo aretiranih in koliko mrtvih. Zato se dozdeva, da gospod turinski župan marki Thaon di Revel, ki je na naše ugotovitve odgovoril, da »med socialnimi razredi v Turinu vlada najpopolnejše soglasje« — malo pretirava.

»Le Petit Nicols«, ki izhaja na rivijeri, piše, da je svoje dni poročal o nemirih v Martina Franca. Vlada in tisk so seveda vest demantirali. Koncem julija pa je objavila »Corriere della Sera« listo vseh odlikovanih miličnikov v Martina Franca. Med njimi so se nahajala imena treh mrtvih! Mor-da bo tudi glede Turina treba čakati nekaj mesecev, predno se bo zagnalo, koliko mrtvih na obeh straneh barikade je zahtevala vpostavitve reda v tovarni »Fiat«.

Položaj v Italiji je resen, zelo resen. V dokaz tega ni potrebno, da bi si izmišljevali vesti, kakor zadnje dni, ko je inozemsko časopisje pisalo o majajoči se avtoriteti Mussolinija ter o dalekosežnih spremembah v sestavi fašistične vlade. Za take spremembe dogodki se niso zrel. A ne da bi bilo potrebno posegati po senzacijah, nudi sedanjí gospodarski položaj Italije dokazov dovolj, da ni vse tako, kakor piše fašistični tisk, in da bo morala Italija storiti heroične korake, da prepreči gospodarsko in socialno katastrofo.

Tako beremo v nekaterih listih visoko zveneče proklamacije na podeželsko ljudstvo. Kmetje se pozivajo, naj ne verujejo »diabolničnim silam, ki se vrivajo med dober narod ter sejejo nezadovoljstvo«. To so vendar vidna znamenja, da ljudstvo, ki biva na deželi in ki živi od zemlje, ni zadovoljno. Po informacijah, ki jih imam iz dobrega vira, vem, da je fašistična vlada vpeljala nov zemljiški davek, ki je katastrofalen. Prelekture in občine imajo pra-

vico, pobirati za svoj lasten proračun še sedemkratni državni zemljiški davek. Zato se ni čuditi, če kmetje ne plačujejo več davkov, ker ne morejo. Emigranti, ki prihajajo iz Italije, pa tudi oni turisti, ki so si upali raz državno cesto v osrčje dežele, pripovedujejo, da se čisto dogajajo slučaj, da pride davkar pod zaščito policije po svoj davek, in da se prisilne rubežni hiš in zemlje, kojih lastniki niso mogli plačati davkov, vršijo ob asistenci miličnikov, ki prihajajo kar v tovarnih avtih na lice mesta.

Italija poskuša na vseh straneh odpreti okna, da bi se rešila tega zadušajočega ozračja. Poskušila je zavzeti nova tržišča v inozemstvu, da bi zaposlila svojo industrijo in razbremenila kmeta, izdelala je širokopotezen načrt, kako povečati pomorsko trgovino s Kitajem in Indijo, pokrepila je svoj vpliv na balkansko gospodarstvo, segla sedaj še po nevarnem sovjetskem prijateljstvu v nadi, da bo z uspehi, če rabimo izraz fašističnega tiska, v zunanji politiki potolažila malosrčneže, odprla za svoje industrijske proizvode nove trge, in dobila za domač konzum ceno inozemsko blago, ter navsezadnje še politično okrepila položaj Italije v svetu.

Fašistično časopisje sedaj posvečuje največ prostora sovjetsko-italijanski konvenciji. Njene ugodnosti opisuje od vseh strani in z ozirom na vsak produkt, katerega koli more pridelati Italija, pa tekmuje v zatrevanju, da je sedaj napočil čas, ko bo Italija zopet velika in ko bodo izginile vse težave na gospodarskem polju.

Objektivni politični krogi znajo ocenjevati notranjo vrednost tega pisanja. Nikdo sicer ne želi italijanskemu ljudstvu trpljenja, nihče mu ne želi poniževanja. Ali iz orgije, ki se je splela v fašističnem tisku okrog sovjetskega prijateljstva, sledi, da je položaj resen, nič manj resen, kot sem ga opisal v dosedanjih depesah, ker drugače bi se dejanje, kot je navadna trgovinska pogodba s sovjeti, ki je razočarala že druge moskovske romarje pred Italijani, ne razboževala na način kot se dela. Ako na to opozarjamo, storimo to le zategadelj, da se vidi, kakšne zle posledice je v Italiji sami rodil režim, ki je rožljal ob vsaki priliki z mečem, dasi ga obdajajo samo miroljubni in lojalni sosed, ki nočejo Italiji ničesar vzeti, ampak samo želijo z njo, kakor z vsemi drugimi, živeti v dobrih odnosih.

Berenguer pri kralju

Madrid, 6. avgusta. AA. Predsednik španske vlade general Berenguer je odpotoval s snočnim ekspresom v Santander. Tu bo obiskal kralja Alfonza. Novinarjem je predsednik španske vlade izjavil, da nima specialne misije in da ne gre za posebne ukrepe, marveč da bo samo predložil kralju y podpis dekret o vojaških imenovanjih.

Briand pošlje novo noto

Pariz, 6. avg. as. Kakor poroča »Temps«, namerava Briand v svojem zaključnem poročilu o odgovorih na svoj memorandum samo statistično klasificirati 26 odgovorov in iz njihove vsebine za enkrat povdariti samo to, kar je pomembno za proceduro nadaljnjih pogajanj. Pravo stvarno izmenjavanje misli pa se bo začelo šele na zasedanju Društva narodov. Vsaka država, ki je prejela Briandov memorandum, je videla problem bodočnosti Evrope v drugi luči. Večkrat si ti pogledi diametralno nasprotujejo. »Temps« naglašja, da so glavne težkoče samo v besedah. Tako zahteva n. pr. Nemčija popolno enakopravnost za vse države evropske zveze. Ta zahteva pa nikakor ne sme iti tako daleč, da bi se morali najprej revidirati mirovne pogodbe, ki ravno ustvarjajo pravice za vsakogar. Tudi v Društvu narodov je uresničena popolna enakopravnost med zmagovalci in premaganci. Nemčija pa je vstopila v ženevsko zvezo, ne da bi bila preje zahtevala revizijo pravne podloge mirovnih pogodb. Pravna enakost je torej popolnoma možna in izvedljiva tudi brez revizije mirovnih pogodb. Kar se tiče pristupitve Rusije in Turčije v Društvo narodov, lahko zadostuje preizkušena metoda Društva narodov, ki bo obe državi od časa do časa pritegnilo k razpravi, ko se bo govorilo o vprašanjih, ki se jih tičejo.

Grozovitosti kitajskih komunistov

London, 6. avg. as. Nasproti ponovnim trditvam kitajske vlade, da se v mestu Čangša nahajajo vladne čete, poroča neki begunec, da je v Čangši najmanj 6000 mož dobro oboroženih komunističnih čet. Pripoveduje se, da so komunisti ubili 2000 Kitajcev in 4000 vladnih uradnikov in članov Kuomintanga.

Moskva, 6. avg. as. Po vestih, ki so dospelo semkaj, so kitajske rdeče čete do sedaj uspešno branile Čangšo. Tamkajšnja sovjetska vlada je poleg drugih poslopij zaplenila tudi inozemske cerkve. Obenem se je tudi proklamirala konfiskacija imetja vseh imperialističnih bank, važnejših trgovskih podjetij, prometnih sredstev in poljedelskih zakupov. Obenem napovedujejo razveljavljenje pogodb s temi državami, v katerih Kitajska ni priznana kot enakopravna. Zahteva se tudi vrnitev inozemskih koncesij Kitajski. Izdal se je tudi dekret, ki naglašja, da hočejo kitajski revolucionarji tudi varovati in braniti rusko Sovjetsko unijo.

Priprave za obrambo Hankova

Rim, 6. avg. as. »Giornale d'Italia« poroča iz Pekinga, da je poveljstvo ameriških in japonskih bojnih sil sklenilo, spričo težkega položaja v Hankovu nastopiti v akcijo in otvoriti ogenj na komuniste, če bi poskušali zavzeti mesto. Preprečiti hočejo, da bi se zgodilo to, kar se je pripetilo v Čangčangu. Zelo domljivo je, ali bo zadostna obramba Hankova samo z rednimi kitajskimi četami. Trije polki narodnih kitajskih čet so že prestopili h komunistom. Med tem pa dela komunistična propaganda s polno paro, posebno med nižjim ljudstvom. Tudi v Sangaju prirejuje komunisti manifestacije. Nastopiti sta morala policija in vojskovo. Po mnogih izgrelih so oblasti preprečile vsak poskus, povzročiti nemire.

Zborovanje mlad. kršč. zveze

Berlin, 6. avg. as. Svetovno zborovanje mladinske zveze za odločno krščanstvo je zbralo danes v Berlinu več kot 10.000 udeležencev, ki so mogli dobiti prostora samo v novi avditorijani na Kaiserdammu. Zastopanih je bilo 32 držav, med njimi vse evropske države razen Rusije. Zborovanje bo trajalo do 11. avgusta. Iz Amerike se je pripeljalo 700 udeležencev. Glavni tajnik, American Getes iz Bostona, je navajal, da šteje mladinska zveza v Ameriki 60.000 članov in povabil kongres, da bi se vršil prihodnje leto v San Franciscu. Govorniki evropskih skupin so naglašali, da je pri današnji mladini opaziti entuziasmične poteze, ki zahtevajo krščanstvo praktičnega dela. Jutri bo Hindenburg sprejel v avdijenci tri voditelje mladinske zveze.

Prihod ameriških udeležencev na evh. kongres

Zagreb, 6. avg. p. Jutri ob 12 pridejo prvi udeleženci evharističnega kongresa iz Amerike. Na kolodvoru jih bo sprejel zastopnik osrednjega odbora škof dr. Premuš. Sprejema se bodo udeležila tudi mnoga društva z godbami. Druga skupina ameriških udeležencev pride v soboto, dne 9. avgusta.

Ugijanov odstavljen

Moskva, 6. avgusta. AA. Izvršni odbor je odstavljal komisarja za javne gradnje Ugijanova. Na njegovo mesto je bil imenovan dosedanji predsednik osrednjega odbora gradbenega delavstva Cikon.

Pohod brezposelnih na Budimpešto

Budimpešta, 6. avg. Včeraj so imeli brezposelni delavci v Györu veliko zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo napravili pohod na Budimpešto. Danes je veliko število brezposelnih delavcev krenilo peš v Budimpešto.

Neurje v Gor. Italiji

Milano, 6. avg. p. Nad mestom je snoči ob pol 12 pričelo strašno neurje, ki je trajalo do jutra. Voda je vdrla v kleti in trgovine. Električna napeljava je potrpana, tako da tramvaji niso mogli odpeljati iz remize.

Neapelj, 6. avg. p. V provinciji Potenza se je ob 1 zjutraj čutil močan potres. Prebivalstvo je zbežalo na ulice. Škode ni bilo nobena.